

DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-57-84>

УДК 330.332.1(477)

РОЗВИТОК РЕГІОНУ В УМОВАХ СТАНОВЛЕННЯ ЕКОНОМІКИ ЗНАНЬ

DEVELOPMENT OF THE REGION IN THE CONDITIONS OF THE ESTABLISHMENT OF THE KNOWLEDGE ECONOMY

Благун Іван Іванович

доктор економічних наук, доцент,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5178-6002>

Івасишин Михайло Орестович

кандидат економічних наук, докторант,
Івано-Франківський національний університет нафти і газу
ORCID: <https://orcid.org/0009-0002-9777-6069>

Коляда Андрій Степанович

аспірант,
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
ORCID: <https://orcid.org/0009-0001-4625-5645>

Blahun Ivan, Kolyada Andrii

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Ivasyshyn Mykhailo

Ivano-Frankivsk National University of Oil and Gas

Стаття присвячена дослідженню розвитку регіону в умовах становлення економіки знань. Авторами представлено суть поняття, виокремлено характерні риси економіки знань, проаналізовано перешкоди, які сповільнювали розвиток економіки знань в Україні, досліджено етапи розвитку регіонів України в умовах становлення економіки знань, зазначено умови, від яких залежить успішний процес становлення та розвитку економіки знань, виокреслено головні особливості економіки знань на рівні національного господарства, наведено основні особливості розвитку регіонів в умовах становлення економіки знань, запропоновано методи запровадження економіки знань у діяльність регіону, представлено можливі перспективи від розвитку економіки знань. Останні роки в Україні є активною фазою у розвитку інноваційно-технологічного забезпечення, яке впливає на розвиток регіонів та дає змогу досягнути певних позитивних результатів та перспектив у них.

Ключові слова: економіка знань, методи, етапи, особливості, регіон, розвиток, перешкоди, риси, умови, потенціал.

The article is devoted to the study of the development of the region in the conditions of the formation of the knowledge economy. The authors presented the essence of the concept, identified the characteristic features of the knowledge economy, analyzed the obstacles that slowed down the development of the knowledge economy in Ukraine, studied the stages of development of the regions of Ukraine in the conditions of the formation of the knowledge economy, indicated the conditions on which the successful process of formation and development of the knowledge economy depends, outlined the main features of the knowledge economy at the level of the national economy, the main features of the development of the regions in the conditions of the formation of the knowledge economy are given, methods of introducing the knowledge economy into the activity of the region are proposed, possible prospects for the development of the knowledge economy are presented. The implementation of the knowledge economy in Ukraine has gone through certain stages that arose as a result of the internal geopolitical situation, the institutional environment, the limited attention of the state to the components of the knowledge economy, the low level of health care and education, negative demographic indicators and insufficient funding for the development of human capital. Recent years in Ukraine have been an active phase in the development of innovative and technological support, which affects the

development of regions and makes it possible to achieve certain positive results and prospects in them, namely: increased competitiveness, promotion of job creation, attracting investments, increasing the level of education and training, improving the quality of life, creating innovative products and services, developing the startup ecosystem, increasing integration, supporting scientific research, ensuring sustainable development. To achieve success in the process of forming the knowledge economy in Ukraine at the national and regional levels, it is necessary to take into account its features depending on the level of management.

Keywords: knowledge economy, methods, stages, features, region, development, obstacles, features, conditions, potential.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. У контексті значного прискорення змін в сучасній економіці спостерігається феномен інтеграції освіти, науки, виробництва та бізнесу. Основною метою нової економіки є максимізація розвитку людського потенціалу, пов'язаного зі знаннями і освітою, що становить основу досягнення економічних цілей. Тому актуальною тенденцією сучасного суспільства є впровадження знань у процес розвитку, і ця взаємозумовленість між знаннями і розвитком стає яскравим виявом сучасного світу.

На сьогоднішній день конкурентоспроможність національної економіки в значній мірі обумовлена регіональним середовищем, тому питання розвитку економіки знань у регіонах набуває важливого значення.

Сучасний світ переживає перехід до економіки знань, де основним рушійним фактором стають інтелектуальні ресурси, наукові досягнення та інновації. В цих умовах розвиток регіону стає важливою складовою загального процесу економічної трансформації. Регіони, які успішно адаптуються до нових вимог економіки знань, матимуть конкурентні переваги та забезпечать стале підвищення якості життя свого населення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, на які спирається автор в яких розглядають цю проблему і підходи її розв'язання. Дослідженням сутності економіки знань займалось багато зарубіжних вчених, зокрема П. Друкер, Ф. Махлуп, Ф. Хайєк та Й. Шумпетер. Питання становлення та розвитку економіки знань в Україні знайшло своє відображення у працях таких науковців, як В. М. Геєць, Н. Є. Гришко, В. К. Данилко, В. В. Демиденко, О. П. Дяків, Н. А. Казакова, О. І. Маслак, Л. Ю. Мельник, В. Л. Світлична, К. О. Скрипнюк, І. В. Стояненко, С. Г. Турчіна, Д. Г. Шушпанов та ін.

Розвиток регіону у контексті економіки, заснованої на знаннях, призводить до досягнення високого рівня конкурентоспроможності через інвестиції у базову інфраструктуру,

розвиток соціального та інтелектуального потенціалу, а також створення сприятливого інституційного середовища.

Однією з провідних особливостей розвитку регіонів в умовах становлення економіки знань є здатність ефективно реагувати на тенденції розвитку національної інноваційної системи та світового господарського комплексу [1].

Основи економіки знань започатковані у працях відомих зарубіжних учених, а саме Й. Шумпетера, Ф. Хайєка та Ф. Махлупа, які розглядали економіку знань як один із секторів економіки [2].

Під «економікою знань», або «економікою, заснованою на знаннях», стали розуміти такий тип економіки, в якому знання відіграють вирішальну роль. У такому значенні термін популяризував (а не винайшов) П. Друкер – ще один американський учений австрійського походження [3].

Серед українських науковців слід відзначити В. М. Гейця, який розуміє економіку знань як економіку, в якій джерелом зростання є знання, як спеціалізовані, так і повсякденні. Застосування таких знань разом із природними ресурсами, капіталом і працею роблять домінуючим фактором процеси їх нагромадження й використання, у результаті чого постійно зростає конкурентоспроможність економіки. В економіці знань визначальним є інтелектуальний потенціал суспільства, на який вона спирається і який є сукупністю повсякденних (буденних) і спеціалізованих (наукових) знань, нагромаджених у свідомості людей і матеріалізованих у технологічних способах виробництва [4].

О. П. Дяків та Д. Г. Шушпанов трактують економіку знань як новітню модель розвитку економічної системи, в якій більшу частину валового внутрішнього продукту забезпечують за допомогою виробництва, опрацювання, зберігання, поширення і використання знань, інформації та новітніх технологій [5].

Л. Ю. Мельник схильється до думки, що економіка знань – це постіндустріальна економіка, в якій рушійною силою подальшого

розвитку є нагромадження, використання інформації та знань, що зосереджені в людському капіталі [6].

На думку В. Л. Світличної, економіка знань є певним етапом господарського розвитку, де головним економічним ресурсом виступають знання, що є самостійною економічною цінністю і присутні у кожному виді економічної діяльності, приріст яких забезпечує ефективно зростання і розвиток господарюючих суб'єктів [7].

І. В. Стояненко вважає, що економіка знань – це нова модель розвитку економічних систем, яка має прийти на зміну економіці винищення та експлуатації природи, економіці, де головною метою функціонування економічних суб'єктів є максимізація прибутку будь-якими засобами, не зважаючи на наслідки [8].

С. Г. Турчина трактує економіку знань або економіку, що створена на засадах знань, як економіку, в якій більшу частину валового внутрішнього продукту забезпечено діяльністю з виробництва, оброблення, зберігання і розповсюдження інформації і знань [9].

Формулювання цілей статті (постановка завдання): дослідити розвиток регіону в умовах становлення економіки знань, виокремити характерні риси економіки знань, проаналізувати перешкоди розвитку економіки знань в Україні, дослідити етапи розвитку регіонів України в умовах становлення економіки знань, зазначити умови, від яких залежить успішний процес становлення та розвитку економіки знань, виокремити головні особливості економіки знань на рівні національного господарства, навести основні особливості розвитку регіонів в умовах становлення економіки знань.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням здобутих наукових результатів. Отож, на основі вище наведеного матеріалу, слід зазначити, що сучасні дослідники визначають знання основним інструментом рушійної сили науково-технічного прогресу та зростання добробуту нації. Проте варто врахувати те, що поняття «економіка знань» може мати різне трактування залежно від контексту і джерела інформації.

З погляду економіки, економіка знань визначається як галузь, що акцентує роль знань, інформації та інновацій в сучасному господарстві, яке враховує зростання важливості інтелектуальної праці, інновацій та розвитку нових технологій як ключових чинників економічного зростання.

Як окрема галузь, економіка знань може вказувати на певний сектор економіки, який спеціалізується на виробництві і обробці інформації та знань. Даний сектор може включати інформаційні технології, дослідження та розробку, освіту, медіа та інші суміжні галузі.

Щодо суспільного аспекту, то тут економіка знань відображає загальний стан суспільства, де знання та освіта є ключовими ресурсами. У цьому контексті економіка знань може вказувати на суспільство, яке надає пріоритет знанням, освіті та інтелектуальному розвитку.

У стратегічному підході до розвитку, економіка знань визначає саме підхід до цього розвитку, де великий акцент ставиться на накопиченні, захисті та використанні знань та інтелектуального потенціалу для досягнення різних господарських та суспільних цілей.

Економіка знань містить свої характерні риси, які полягають у наступному: знання є основним чинником розвитку як на мікро-, макро- та мегарівні; підвищення значення наукомістких галузей в економічному зростанні; інтенсифікація впровадження інноваційних технологій, виникнення нових сфер діяльності та професій, пов'язаних з генеруванням та управлінням знаннями; розвиток системи захисту інтелектуальної власності, активізація використання новітніх інформаційних технологій, зростання ролі інтелектуального капіталу, розвиток освітньої та науково-дослідної діяльності, виникнення та розвиток інфраструктури знань [10].

На початку XXI століття процес генерації та накопичення нових знань призвів до кардинально нової ситуації, де знання стали самостійним продуктивним ресурсом. У контексті розвитку економіки знань, створення та використання наукових знань, їх перетворення у важливий виробничий фактор, грають провідну роль у системі економічних відносин, тоді як контроль над інформацією та рівень інтелектуального розвитку визначають соціальний статус людини у суспільстві.

У той же час багато країн, включаючи Україну, недостатньо акцентують увагу на розвитку ключових компонентів економіки знань, навіть при тому, що видатні економісти неодноразово підкреслювали важливу роль знань у економічних процесах.

Успішний процес становлення та розвитку економіки знань залежить від ряду умов, включаючи наявність сприятливого та ефективного режиму інститутів, спрямованих на створення, поширення і використання знань та інформації. Важливими факторами також

є макроекономічна стабільність, конкуренція, регуляторна політика, а також правові норми і процедури, які сприяють розвитку інноваційного підходу у веденні підприємництва [11].

Слід зазначити, що певними перешкодами, які сповільнювали розвиток економіки знань в Україні, є наступне:

- участь країни в міжнародних процесах як постачальника сировини та виробника трудомісткої продукції призводила до її залежності від передових держав;
- залежність доходів України від ситуації на світових ринках, при цьому прибутки значно відставали від середнього рівня країн-лідерів;
- господарська спеціалізація України в галузі сільського господарства та сировинного виробництва обмежувала різноманітність та інновації в інших секторах економіки;
- «обмеженість» внутрішнього ринку;
- залежність від технологічної «монополії» країн-лідерів;
- велика фінансова заборгованість;
- недостатнє фінансування охорони здоров'я, галузі освіти, наукових досліджень та розробок;
- низька продуктивність праці та неповноцінне використання наявних висококваліфікованих кадрів;
- високий рівень корупції;
- політична нестабільність;
- не завжди правильне визначення урядом пріоритетів у формуванні та вдосконаленні людських ресурсів, іноді недооцінюючи значення людського капіталу у соціально-економічному розвитку;
- регрес інноваційного потенціалу [12].

Впровадження економіки знань у розвиток регіонів України відбувається у кілька етапів (рис. 1), причинами виникнення яких є аспекти переходу до більш інноваційної економіки, потреби суспільства, розвиток нових галузей та технологій, геополітична ситуація, вплив зовнішньоекономічної діяльності.

Дані етапи відображають поступове зростання уваги до інновацій, знань та інтелектуального капіталу в регіонах і активну інтеграцію зі світовими інноваційними процесами.

Відкладений і тривалий процес формування економіки знань в Україні в основному пов'язаний з недоліками в інституційному оточенні, обмеженою увагою держави до складників економіки знань, низьким рівнем охорони здоров'я і освіти, негативними демографічними показниками та недостатнім фінансуванням розвитку людського капіталу.

Щоб активізувати виробництво інтелектуального продукту, потрібно поетапно наблизитись до рівня фінансування провідних країн. Подібні заходи покликані переорієнтувати інвестиційні ресурси до галузей, що виробляють високотехнологічну, інтелектуальну продукцію (наприклад, мікроелектроніку, біотехнологію, генну інженерію, наноінформаційні технології) [13].

Для досягнення успіху в процесі формування економіки знань в Україні, обов'язковими є наступні умови: [14]: захист вітчизняного виробника та впровадження принципово нової практики до визначення суті «українського продукту», «української технології»; усвідомлення переваг інноваційної моделі економічного розвитку, розвиток системи «знання – виробництво – знання» (знання – нове або доповнене новими ідеями знання, отримане шляхом апробації в реальних умовах); формування нового світогляду українського суспільства, розвиток інноваційної культури на всіх рівнях управління (як на рівні кожного індивіда, так і на рівні персоналу підприємств в цілому); удосконалення нормативно-правової бази, яка регулює здійснення інноваційно-інвестиційної діяльності підприємств та удосконалення стратегічного підходу до планування методів досягнення проєктних показників на макро- і мікрорівнях, визначення конкретних часових проміжків та ін.

В Україні доцільно спрямувати реформи на становлення сприятливих умов для інвесторів у сфері створення інтелектуальних продуктів, формування ефективної стимулюючої системи оподаткування; стабілізацію політичної ситуації тощо [15].

Головними особливостями економіки знань на рівні національного господарства є [15]:

- *поява нового способу виробництва*, для якого є характерним зв'язок науки, ринку і виробництва, впровадження нових технологій, удосконалення засобів і організації виробництва; сучасне виробництво стає більш індивідуалізованим, спостерігаються диференціація продукції і розширення асортименту;
- *структурні зміни*, що проявляється у зростанні частки високотехнологічних галузей (підгалузей, сегментів) та нематеріальних активів, а також збільшенні масштабів секторів науки, освіти та інновацій;
- *трансформація моделі економічного зростання*, що проявляється у новому співвідношенні його чинників, у переході до інтенсифікації, диференціації продукту, нарощування капіталу, підвищення якості зростання;

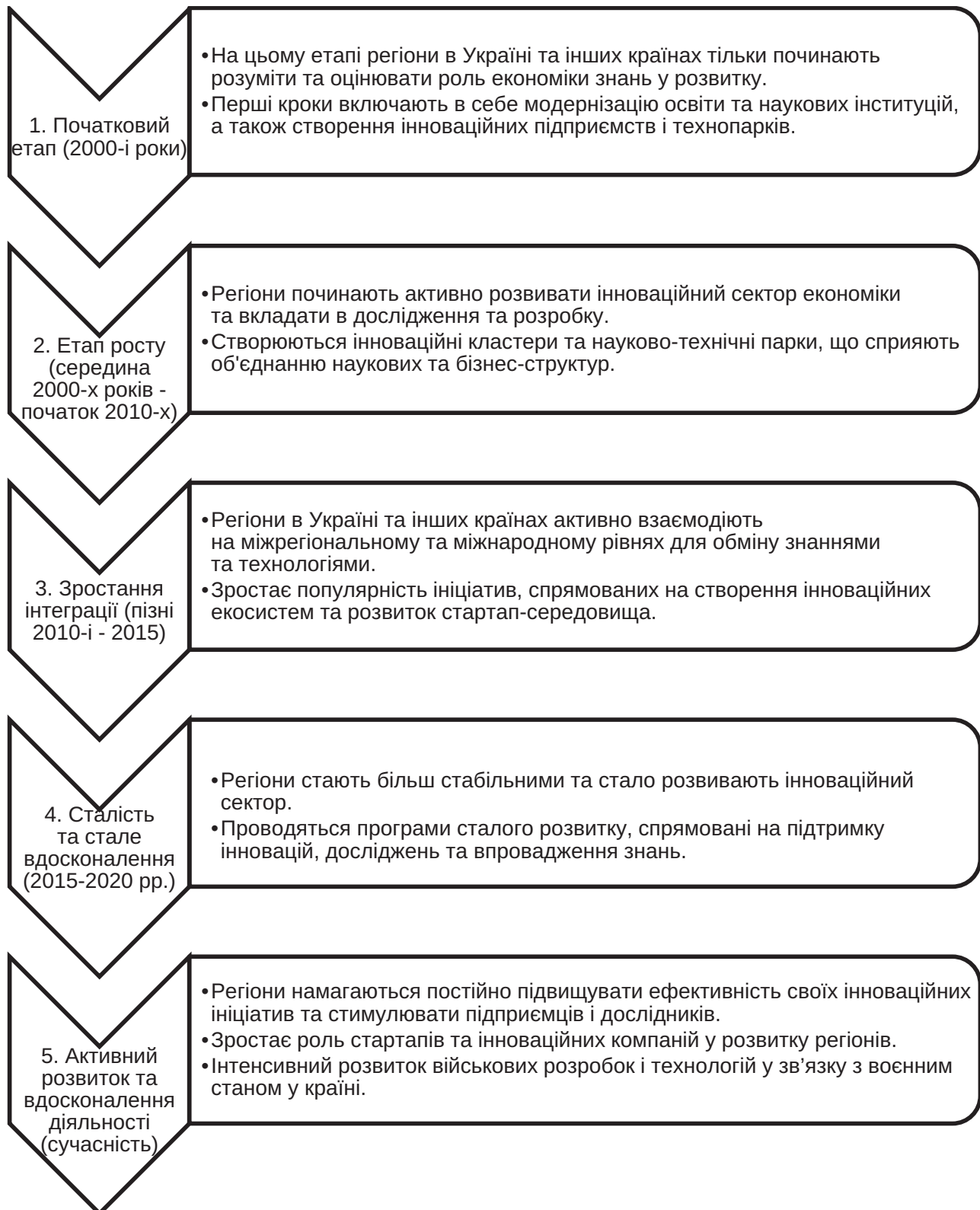

Рис. 1. Етапи розвитку регіонів України в умовах становлення економіки знань

Джерело: розроблено автором

– *перетворення (національної) економічної системи*, що виявляється в ускладненні процесів розподілу, виробництва, обміну і споживання, у зміні соціально-економічних відносин та господарського механізму;

– *виникнення спеціальної інфраструктури*, яка забезпечує процеси отримання, поширення та використання знань, співпрацю, інформаційні та матеріальні потоки, передусім, мова йде про систему захисту інтелектуальної власності, інноваційну інфраструктуру, наукові центри, центри трансферу технологій;

– *поява нового типу підприємництва*, що проявляється в домінуванні інноваційного шляху максимізації прибутку, супроводжується переорієнтацією на нові сфери діяльності, пов'язаною з отриманням знань і розробленням інновацій, а також розширенням інтелектуальних операцій і творчих складників;

– *цільове інвестування і саме поява «інвестицій в знання»* – в науку, освіту, високі технології, зокрема ІКТ, нематеріальні активи;

– *створення (вдосконалення) спеціальних інститутів*, що стосується, передусім, формальних інститутів, які регулюють протікання всіх ключових процесів економіки знань; також можуть розглядатися зміни неформальних інститутів, пов'язані з підприємництвом, професійною культурою та ін.;

– *розвиток ринку знань*, що полягає в активізації вартісного обміну знаннями та виявляється у появі спеціальних ринкових механізмів і взаємодій, цей ринок має свої сегментацію і функції;

– *зміна характеру праці, що проявляється*, насамперед, у збільшенні частки інтелектуальної та інноваційної праці, концентрації людського капіталу, спостерігається зміна вимог до праці та зростання попиту на високу кваліфікацію.

Необхідно відмітити, що розвиток регіонів в умовах становлення економіки знань має свої особливості, які характеризуються зростаючою роллю інтелектуального капіталу, інноваціями та знаннями в загальному розвитку суспільства, а також визначають те, як регіони пристосовуються до нових умов економіки, заснованої на знаннях та функціонують у інноваційному середовищі. Наводимо деякі з основних особливостей:

– *збільшення ролі людського капіталу*, який стає основним ресурсом для розвитку регіонів (розвинений освітній рівень, навички та здібності населення стають ключовими чинниками конкурентоспроможності регіону);

– *зростання інноваційності*, тому що регіони, які активно інвестують у дослідження та розробку, стають більш інноваційними; створення наукових центрів, технопарків й інноваційних кластерів сприяє розвитку нових технологій та продуктів;

– *важливість інфраструктури*, адже для ефективного розвитку регіонів в економіці знань необхідна сучасна інфраструктура, включаючи доступ до швидкого Інтернету, дослідницькі лабораторії та інші інноваційні середовища;

– *міжнародна співпраця*, яка полягає у тому, що регіони стають частиною глобальних світових міжнародних мереж співпраці, в тому числі в області наукових досліджень, освіти та інновацій, міжнародні зв'язки та обмін знаннями при цьому стають ключовими;

– *адаптація до змін*, як результат регіони повинні бути готовими до постійних змін та швидкого розвитку технологій, гнучкість та здатність до адаптації стають у цьому напрямі важливими якостями;

– *підтримка інноваційних стартапів* стає ключовим завданням для регіонів у розвитку малих і середніх підприємств, інструменти підтримки підприємців допомагають створювати нові робочі місця та інноваційні продукти.

Ці особливості визначають те, як регіони пристосовуються до нових умов економіки знань та стають більш конкурентоспроможними в глобальному масштабі.

Поліпшення конкурентоспроможності регіонів України вимагає реформ та перебудови в різних сферах, особливо у відсталому управлінні в основних галузях. Наприклад, машинобудування в усьому світі переживає глибокі зміни, пов'язані, насамперед, із прискоренням оновлення продукції і відповідною перебудовою інформаційних систем, що забезпечують керування цим процесом. Мова, насамперед, йде про технології CALS і PLM (Continuous Acquisition and Life-Cycle Support Product Life-Circle Management), які дають можливість кардинально скоротити строки створення і виводу на ринок нових виробів, а також значно поліпшити їхню логістику. Якщо машинобудівне підприємство не впровадило такого роду систему, то воно не тільки неминуче програє за своїми техніко-економічними показниками, але і виявиться нездатним конкурувати з передовими підприємствами [16].

Запровадження економіки знань в діяльність регіону включає різноманітні методи та підходи, спрямовані на розвиток інтелекту-

ального капіталу та інноваційного потенціалу. Тому, пропонуємо методи (рис. 2), які можуть бути використані для цього процесу:

Останні роки в Україні можна назвати активною фазою у розвитку інноваційно-технологічного забезпечення, яке є основою економіки знань, що пов'язано із повномасштабним вторгненням країни агресора на нашу територію. Наприклад, велика кількість розробників зосередили свою увагу на створенні та вдосконаленні безпілотних літальних апаратів (БПЛА) та роботів-камікадзе в Україні, так як на даний час у цьому велика потреба.

Розробка БПЛА першочергово необхідна для військової сфери, адже використання БПЛА дозволяє збирати важливу розвідувальну інформацію, моніторити ситуацію на передовій та забезпечувати військову безпеку. Уміле використання цих технологій надасть перевагу на полі бою.

Проте створення БПЛА полягає і в широкому спектрі цивільних застосувань, включаючи використання в сільському господарстві для моніторингу родючості ґрунту, в рятувальних операціях для пошуку людей у складних умовах та в інших галузях, які сприяють економічному розвитку та безпеці населення. Розробка та виробництво БПЛА може сприяти розвитку високих технологій в Україні, включаючи роботизацію, системи штучного інте-

лекту та автономну навігацію. Україна може експортувати розроблені технології та БПЛА на міжнародні ринки, що може призвести до збільшення експорту та підвищення валютних надходжень. Робота над проєктами БПЛА стимулюватиме навчання та розвиток інженерів, технічних спеціалістів в Україні.

Створення даних продуктів проходить згідно із вище наведеними нами методами, адже відбувається розвиток інноваційної інфраструктури, співпраця між технічними університетами та підприємствами для спільної розробки та впровадження інновацій, а також підтримка з боку держави. Тому економіка знань відіграє надважливу роль не тільки у розвитку та конкурентоспроможності певного регіону та України, але й складних викликах, пов'язаних з територіальною цілісністю та безпекою громадян.

Необхідно зазначити, що активний розвиток економіки, заснованої на знаннях, дасть змогу досягнути певних позитивних результатів та перспектив для регіонів України (рис. 3).

Розглянемо наведені перспективи детальніше:

Зростання конкурентоспроможності: регіон стає більш конкурентоспроможним завдяки інноваціям та збільшенню якості та продуктивності.

Сприяння створенню робочих місць: розвиток інноваційного сектору сприяє ство-

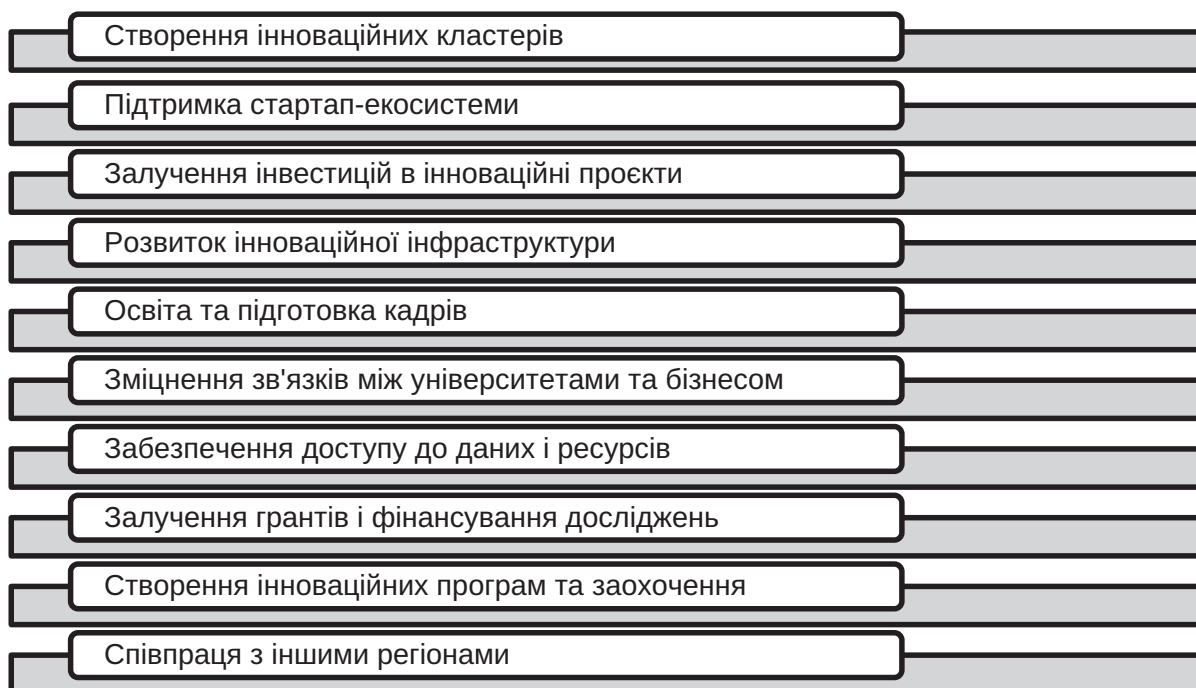

Рис. 2. Методи запровадження економіки знань у діяльність регіону

Джерело: розроблено автором

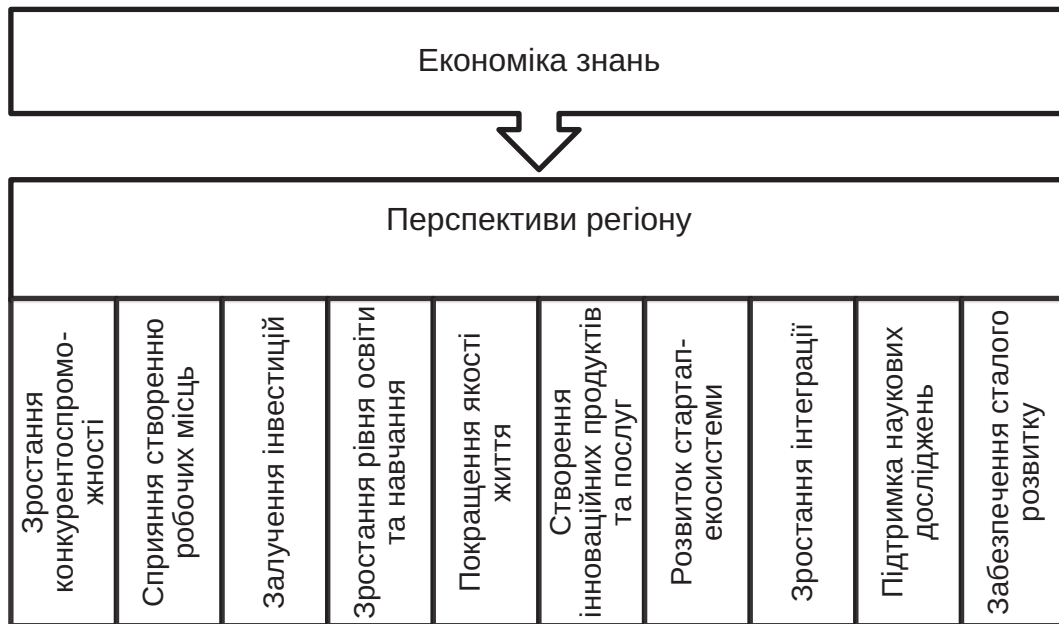

Рис. 3. Вплив економіки знань на розвиток регіону

Джерело: розроблено автором

ренню нових робочих місць, що зменшує безробіття і покращує якість життя населення.

Залучення інвестицій: привабливість регіону для інвесторів сприяє залученню капіталу для інноваційних проєктів та підприємств, що сприяє економічному зростанню.

Зростання рівня освіти та навчання: розвиток вищої освіти і професійного навчання створює кадровий потенціал для інновацій та підтримує розвиток інноваційного сектору.

Покращення якості життя: інновації можуть покращити якість медичної допомоги, житлові умови, екологію і загальний рівень комфорту і безпеки життя населення.

Створення інноваційних продуктів та послуг: розробка інноваційних продуктів і послуг розширює можливості для регіону на місцевому і світовому ринках.

Розвиток стартап-екосистеми: підтримка стартапів сприяє створенню нових інноваційних проєктів та компаній, що можуть стати драйверами росту.

Зростання інтеграції: інтеграція в глобальні інноваційні мережі розширює доступ до ресурсів і можливостей для розвитку та співпраці з іншими регіонами та країнами.

Підтримка наукових досліджень: інвестиції у дослідження та розробки сприяють розвитку нових технологій та інновацій.

Забезпечення сталого розвитку: збереження природних ресурсів і здорової довкілля є важливим аспектом довгострокового ста-

лого розвитку, що може підтримувати конкурентоспроможність регіону.

Загалом, активний розвиток економіки знань може позитивно вплинути на регіон України, адже інвестиція у інновації та зростання якості життя свого населення можуть зробити його більш конкурентоспроможним у глобальному масштабі.

Висновки із цього дослідження і далі перспективи в цьому напрямку. Отже, у результаті проведеного дослідження щодо розвитку регіону в умовах становлення економіки знань встановлено, що існує велика кількість думок науковців щодо визначення сутності поняття «економіка знань», проте більшість із них виділяють знання та людський капітал, а також особлива увага приділяється використанню знань для одержання вигоди.

Проте доречно враховувати сутність економіки знань залежно від контексту і джерела інформації: з погляду економіки, виділення її як окремої галузі, суспільного аспекту та стратегічного підходу до розвитку інновацій.

Для досягнення успіху в процесі формування економіки знань в Україні на національному та регіональному рівнях потрібно враховувати її особливості залежно від рівня управління. Адже це дозволить регіонам пристосуватися до нових умов економіки знань, вдосконалити міжнародну співпрацю та стати більш конкурентоспроможними.

Впровадження економіки знань в Україні пройшло певні етапи, які виникали як наслідок внутрішньої геополітичної ситуації, інституційного оточення, обмеженої уваги держави до складників економіки знань, низького рівня охорони здоров'я і освіти, негативних демографічних показників та недостатнього фінансування розвитку людського капіталу.

Останні роки в Україні є активною фазою у розвитку інноваційно-технологічного забезпе-

чення, яке впливає на розвиток регіонів та дає змогу досягнути певних позитивних результатів та перспектив у них, а саме: зростання конкурентоспроможності, сприяння створенню робочих місць, залучення інвестицій, зростання рівня освіти та навчання, покращення якості життя, створення інноваційних продуктів та послуг, розвиток стартап-екосистеми, зростання інтеграції, підтримка наукових досліджень, забезпечення сталого розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Тульчинська С. О. Стратегія розвитку інтелектуально-інноваційної системи регіонів – імператив становлення економіки знань. *Ефективна економіка*. 2011. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_12_67
2. Тищенко В. Ф. Діагностика вектора розвитку економіки знань: регіональний. *Економічний часопис-XXI*. 2013. № 9-10(1). С. 31–34.
3. Рак Н. Є. Економіка знань: сутність та фактори управління знаннями. *Регіональна економіка*. 2009. № 3. С. 224–232.
4. Геєць В. М. Характер перехідних процесів до економік. *Економіка України*. 2004. № 4. С. 4–14.
5. Дяків О., Шушпанов Д., Пошелюжний В. Розвиток економіки знань в організації, яка самонавчається. *Вісник Тернопільського національного економічного університету*. 2020. Вип. 1. С. 113–125.
6. Мельник Л. Ю. Еволюція наукових уявлень про економіку знань. *Економічний вісник університету*. 2015. Вип. № 26/1. С. 37–42.
7. Світлична В. Л. Теоретичний базис нової парадигми суспільства – економіки знань. *Економіка: реалії часу*. 2015. № 3. С. 184–193.
8. Стояненко І. В. Формування економіки знань як реальність та необхідність сьогодення. *Ефективна економіка*. 2012. № 6. http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_6_47
9. Турчина С. Г. Розвиток економіки знань в умовах інтеграції України до світового господарства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2017. Вип. 13(2). С. 133–136.
10. Маслак О. І., Данилюк В. К., Гришко Н. Є., Скрипнюк К. О. Економіка знань: еволюція наукових уявлень, складові та чинники формування в новітніх умовах. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/12_2020/19.pdf
11. Демиденко В., Здоренко Т. Перспективи розвитку економіки знань в Україні. *Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету*. 2016. № 42. С. 65–70.
12. Казакова Н. А., Мірошник Н. О. Перспективи розвитку економіки знань України як актора напівпериферії Європи. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2020. Вип. 12. С. 129–139.
13. Кравчук О., Лебедченко В., Луців Р. Економіка знань, сучасні інформаційно-комунікаційні технології. *Економіка та суспільство*. 2023. № 51. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2461>
14. Поляков М. В. Концептуальні основи переходу України до економіки знань у контексті змін світового господарства. *Бізнес Інформ*. 2017. № 4. С. 28–34.
15. Поляков М. В. Особливості економіки знань та їх прояви на рівні світового господарства. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. 2017. Вип. 12, ч. 2. С. 98–102.
16. Посилкіна О. В., Коноваленко М. К. Аналіз міжнародного досвіду розвитку національних господарчих систем на основі економіки знань. *Вісник ХНУ імені В.Н. Каразіна. Серія: Міжнародні відносини. Економіка. Країнознавство. Туризм*. 2016. № 5. С. 58–63.

REFERENCES:

1. Tulchynska S. O. (2011). Stratehiia rozvytku intelektualno-innovatsiinoi systemy rehioniv – imperatyv stanovlennia ekonomiky znan [The development strategy of intellectual innovation system of regions – imperative of becoming a knowledge economy]. *Efektivna ekonomika*. № 12. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2011_12_67
2. Tyshchenko V. F. (2013). Diahnostyka vektora rozvytku ekonomiky znan: rehionalnyi [Diagnosis of knowledge economy vector: a regional aspect]. *Economic annals-XXI*. 9–10(1). P. 31–34.

3. Rak N. Ye. (2009). Ekonomika znan: sutnist ta faktory upravlinnia znanniam [Knowledge Economy: Essence and Factors of Management of Knowledge]. *Regional Economy*. № 3. P. 224–232.
4. Heyets V. M. (2004). Kharakter perekhidnykh protsesiv do ekonomik [The nature of transitional processes to economies]. *Economy of Ukraine*. 4. P. 4–14.
5. Dyakiv O., Shushpanov D., Poshelyuzhny V. (2020). Rozvytok ekonomiky znan v orhanizatsii, yaka samonavchaietsia [Knowledge economy in a self-learning organization]. *Herald of Ternopil National Economic University*. Issue 1. P. 113–125.
6. Melnyk L. Yu. (2015). Evoliutsiia naukovykh uiavlen pro ekonomiku znan [Evolution of scientific ideas of economy of knowledge]. *University economic bulletin*. 26/1. P. 37–42.
7. Svetlichnaya V. L. (2015). Teoretychnyi bazys novoi paradyhmy suspilstva – ekonomiky znan [Theoretical base of new paradigm of society are economies of knowledge]. *Economics: the realities*. 3. P. 184–193.
8. Stoyanenko I. V. (2012). Formuvannia ekonomiky znan yak realnist ta neobkhdnist sohodennia [Formation of the knowledge economy as a reality and necessity today]. *Efektyvna ekonomika*. № 6. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2012_6_47
9. Turchina S. G. (2017). Rozvytok ekonomiky znan v umovakh intehratsii Ukrainy do svitovoho hospodarstva [Development of knowledge economy in terms of Ukraine integration into the world economy]. *Uzhorod National University Herald. International Economic Relations And World Economy*. 13(2). P. 133–136.
10. Maslak O., Danylko V., Grishko N., Skrypniuk K. (2020). Ekonomika znan: evoliutsiia naukovykh uiavlen, skladovi ta chynnyky formuvannia v novitnikh umovakh [Knowledge economy: evolution of scientific ideas, components and factors of formation in the newest conditions]. *Efektyvna ekonomika*. № 12. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/12_2020/19.pdf
11. Demydenko V., Zdorenko T. (2016). Perspektyvy rozvytku ekonomiky znan v Ukraini [Prospects for the development of the knowledge economy in Ukraine]. *Proceedings of Scientific Works of Cherkasy State Technological University Series Economic Sciences*. 42. P. 65–70.
12. Kazakova N. A., Miroshnyk N. O. (2020). Perspektyvy rozvytku ekonomiky znan ukrainy yak aktora napivperyferii Yevropy [Prospects for the development of the knowledge economy of Ukraine as an actor in the semi-periphery of Europe]. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism*. 12. P. 129–139.
13. Kravchuk O., Lebedchenko V., Lutsiv R. (2023). Ekonomika znan, suchasni informatsiino-komunikatsiini tekhnolohii [Knowledge economy, modern information and communication technologies]. *Economy and society*. 51. <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/2461>
14. Polyakov M. V. (2017). Kontseptualni osnovy perekhodu Ukrainy do ekonomiky znan u konteksti zmin svitovoho hospodarstva [The Conceptual Foundations of Ukraine's Transition to the Knowledge Economy in the Context of Changes in the World Economy]. *Business inform*. 4. P. 28–34.
15. Polyakov M. V. (2017). Osoblyvosti ekonomiky znan ta yikh proiavy na rivni svitovoho hospodarstva [Distinctive features of knowledge economy and their effects at the level of world economy]. *Uzhorod National University Herald*. Issue 12, part 2. P. 98–102.
16. Posylkina O. V., Konovalenko M. K. (2016). Analiz mizhnarodnoho dosvidu rozvytku natsionalnykh hospodarchykh system na osnovi ekonomiky znan [Analysis of international experience national economic systems development on the basis of knowledge economy]. *The Journal of V. N. Karazin Kharkiv National University. Series: International Relations. Economics. Country Studies. Tourism*. № 5. P. 58–63.